

ASSIGNATURA: Estratègies de disseny arquitectònic

ESTUDIS: Arquitectura, 2n cicle

CODI: AS030 del programa d'Arquitectura

TIPUS: O CURS: 0 SEMESTRE: No aplicable

CRÈDITS (hores/setmana): 6.00

CRÈDITS ECTS: 5.00

PROFESSOR: L. Madrazo, M. Gausachs

IDIOMA: Català

PREREQUISITS: Sistemes de representació II (AS053)

CONEIXEMENTS PREVIS: Els alumnes han d'haver superat amb èxit l'assignatura de Sistemes de Representació i haver adquirit una formació sòlida en els cursos de Projectes Arquitectònics. Han de tenir un ampli coneixement de la història de l'arquitectura, capacitat per al disseny i la composició i domini dels mitjans d'expressió analògics i digitals.

ASSIGNATURES QUE S'HAN DE CURSAR SIMULTÀNEAMENT: No aplicable

DESCRIPCIÓ ASSIGNATURA:

Tradicionalment, la creació artística s'ha considerat com la concepció d'una idea en la ment de l'artista, projectada després a l'exterior (és a dir, feta visible a si mateix i als altres) mitjançant dibuixos o maquetes. Aquesta visió -clàssica i romàntica alhora- de l'acte creatiu, es contraposa a una visió més contemporània: considerar la creativitat com un procés autònom més que un acte individual inseparable de la ment de l'artista. En l'actualitat, entenem la creativitat com un procés en el qual el creador és alhora partícip del procés i controlador del mateix.

L'autonomia que s'atribueix al procés creatiu permet abordar la seva sistematització. En aquest curs es proposen quatre models conceptuals per a comprendre el procés creatiu en arquitectura: IMATGE/IDEA, TIPUS, MÈTODE i SISTEMA. Aquestes "formes de pensar" s'expliquen a partir d'exemples seleccionats de la història i de la teoria de l'arquitectura, des de Vitruvio fins a la ciberarquitectura contemporània.

OBJECTIUS ASSIGNATURA:

1. Aprofundir en els seus coneixements sobre teoria d'arquitectura.
2. Analitzar els models conceptuals que subjeuen en els edificis i projectes d'arquitectura portats a terme al llarg de la història.
3. Reflexionar sobre la fase inicial del projecte d'arquitectura, contrastant diversos models conceptuals i les conseqüències formals i espacials que d'ells se'n deriven.
4. Aplicar diversos sistemes de representació (textuals, icònics, conceptuals, etc.) en el procés de concepció del projecte.
5. Desenvolupar de manera conseqüent una idea, dintre del marc conceptual escollit.
6. Representar la idea del projecte, utilitzant tots els mitjans disponibles (dibuix, collage, fotografia, models digitals, renderings, animacions, multimèdia, etc.).

CONTINGUTS:

El contingut del curs s'estructura al voltant de quatre categories conceptuals: IDEA/IMATGE, TIPUS, MÈTODE i SISTEMA. Cadascuna d'aquestes categories es desenvolupa al llarg de dues línies: TEÒRICA, en la qual es debaten les diverses teories formulades des de l'estètica i la història de les idees, i PROJECTUAL, en la qual s'analitzen projectes arquitectònics que reflecteixen el significat de cada categoria conceptual.

1. IDEA/IMATGE

LÍNIA TEÒRICA. Plató: idea i imatge. Mímesis en l'art: objectes d'imitació. Vitruvio: arquitectura com a imitació. Renaixement: la idea en la ment de l'artista. Imatge contra imaginació. La creació arquitectònica en la cultura de la imatge.

LÍNIA PROJECTUAL. Koolhaas: la imatge com a idea. Tschumi: llenguatge cinematogràfic i creació arquitectònica.

2. TIPUS

LÍNIA TEÒRICA. Vitruvio: l'origen de l'arquitectura. Laugier: la cabanya com a model. El concepte de tipus: l'estudi científic de la forma. Quatremère: tipus i model. Le Corbusier: tipus i estàndard. El concepte de tipus com a possibilitat (Rossi) i com limitació (Eisenman) de la creació arquitectònica.

LÍNIA PROJECTUAL. Rossi: el projecte arquitectònic com a instrument de coneixement de la tradició. Grassi: la tradició com a model per a la creació arquitectònica.

3. MÈTODE

LÍNIA TEÒRICA. El tractat d'arquitectura: sistematització del coneixement arquitectònic per mètodes gràfics (Serlio, Palladio). L'emergència del pensament científic. Durand: el mètode de composició. El moviment dels mètodes de disseny (Design Methods): funcionalisme i racionalitat. Mètode i procés: l'autonomia de l'acte creatiu.

LÍNIA PROJECTUAL. Eisenman: el procés com a objecte de disseny.

4. SISTEMA

LÍNIA TEÒRICA. El concepte de sistema: teoria general de sistemes. Sistema i estructura. Alexander: forma i context. Teoria del caos. La forma arquitectònica com a visualització d'un sistema.

LÍNIA PROJECTUAL. Sejima: el projecte com a sistema. Ciberarquitectures: formes paramètriques i arquitectura fluida.

METODOLOGIA:

El format del curs és tipus seminari, amb un número màxim de 10-12 alumnes i dos professors. S'imparteixen classes teòriques durant dues hores a la setmana. Després de l'exposició per part del professor, s'inicia un debat amb els alumnes. AL final de cada tema, es demana als alumnes que portin a terme una anàlisi d'un projecte arquitectònic, aplicant el

model conceptual desenvolupat en les classes. Els treballs són exposats pels alumnes i debatuts pel conjunt de la classe.

AVALUACIÓ:

Escollir els mètodes d'avaluació que procedeixin mantenint el codi:

- D. Treballs fets a casa
- G. Treballs pràctics amb ordinadors
- H. Projectes
- I. Presentacions
- J. Participació a classe

CRITERIS D'AVUACIÓ DE RESULTATS:

1. L'estudiant ha de demostrar que ha aprofundit en els seus coneixements sobre teoria d'arquitectura. Es valoren les lectures dels textos recomanats i les reflexions sobre els seus continguts, exposats per l'alumne durant els debats.
2. L'estudiant ha de demostrar la capacitat d'analitzar els models conceptuals que subjeuen en els edificis i projectes d'arquitectura portats a terme al llarg de la història. Es valoren els exercicis d'anàlisi de projectes exposats pels alumnes a classe. Es valora la capacitat de comunicar gràficament, utilitzant tècniques analògiques i digitals, les idees del projecte analitzat.
3. L'estudiant ha de demostrar la seva capacitat de reflexió en la fase inicial del projecte d'arquitectura, contrastant diversos models conceptuals i les conseqüències formals i espacials que d'ells es deriven. Es valora el nivell de reflexió arribat en els debats i contribucions en les classes teòriques.
4. L'estudiant ha de demostrar la capacitat d'utilitzar diversos sistemes de representació (textuals, icònics, conceptuals, etc.) en el procés de concepció del projecte. Capacitat de treballar creativament amb diversos sistemes de representació (diagrames, imatges, vídeos) i de generar a partir d'elles idees que puguin traslladar-se a un projecte arquitectònic.
5. L'estudiant ha de demostrar l'habilitat per a desenvolupar de manera conseqüent una idea, dintre del marc conceptual escollit. Es valora la capacitat de traduir un concepte abstracte en una representació arquitectònica, portada a terme per l'alumne en els exercicis individuals.
6. L'estudiant ha de demostrar la capacitat de representar la idea del projecte, utilitzant tots els mitjans disponibles (dibuix, collage, fotografia, models digitals, renderings, animacions, multimèdia, etc.). Es valora el domini de les diverses tècniques de representació utilitzades en la realització dels exercicis.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Argan, G. C., 'On the typology of architecture', *Architectural Design*: 12, 1963.
- Alexander, C. *Ensayo sobre la síntesis de la forma*. Buenos Aires: Infinito, 1973.
- Colquhoun, A., 'Typology and Design Method'. In *Essays in Architectural Criticism: Modern Architecture and Historical Change*. Cambridge and London: The MIT Press, 1981.
- Debray, R. *Vie et mort de l'image: une histoire du regard en Occident*. Paris: Gallimard, 1992.
- Durand, J.N.L., *Compendio de lecciones de arquitectura, parte gráfica de los cursos de arquitectura*. Madrid: Pronaos, 1981.
- Eisenman, P., *Houses of Cards*. New York: Oxford University Press, 1987.
- Koestler, A., *The Act of Creation*. London: Arkana, 1989.

Koolhaas, R. y Mau, B. S, M, L, XL. Rotterdam, 1995.
Laugier, M.A., Ensayo sobre la arquitectura. Madrid: Akal, 1999.
Rossi, A., La arquitectura de la ciudad. Barcelona: Gustavo Gili, 1999.
Semper, G., The Four Elements of Architecture. Harry Francis Mallgrave and Wolfgang Herrmann, ed. Cambridge: Cambridge University Press, 1989.
Tschumi, B. The Manhattan Transcripts. London: Academy Editions, 1994.
Virilio, P. La máquina de la visión. Madrid: Cátedra, 1989.

BIBLIOGRAFIA I MATERIAL COMPLEMENTARI:

Aicher, O. Analógico y digital. Barcelona: Gustavo Gili, 2001.
Baker, G. Análisis de la forma. Barcelona: Gustavo Gili, 1998.
Boden, M. La mente creativa. Madrid: Gedisa, 1994.
Focillon, H. La vida de las formas. Madrid : Xarait, 1983
Jones, J. C., Design Methods. New York: Van Nostrand Reinhold; 1992.
Lawson, B., How Designers Think. London: Butterworth Architecture, 1988.
Quatremère de Quincy, A., Encyclopédie Méthodique. Paris, 1788-1825.

PREPARAT PER: M. Gausachs

DATA DE L' ÚLTIMA REVISIÓ: 01/04/2005

NOTA:

En el sistema educatiu espanyol els cursos de qualsevol carrera universitària poden tenir una durada d'un o dos semestres. Aquesta decisió es pren quan es defineix el contingut, els objectius i les competències del currículum. Un cop que el Govern espanyol l'aprova i surt publicat al Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) qualsevol modificació sobre l'estructura faria perdre el reconeixement dels estudis aprovats pel Ministeri.

Tot i així, tots els nostres estudis tenen una estructura que ens permet fer una avaluació global dels coneixements adquirits al final de cada semestre. Per això, els estudiants estrangers que passen un sol semestre a la nostra universitat, ja sigui Erasmus o sota qualsevol altre programa internacional de la universitat, aquestes avaluacions tenen el valor suficient com perquè l'alumne aconseguixi tots els crèdits del semestre cursat a la nostra universitat.